

Kunskapsskolan i Sverige AB
Organisationsnummer: 5565661815
info.ystad@kunskapsskolan.se

2023-10-30
1 (9)
Dnr SI 2022:6164

Uppföljningsbeslut

efter kvalitetsgranskning av grundskolors arbete
för en inkluderande utbildning vid Kunskapsskolan
belägen i Ystads kommun med Kunskapsskolan i
Sverige AB som huvudman

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av grundskolors arbete för en inkluderande utbildning på Kunskapsskolan i Ystad. Granskningen genomfördes under vårterminen år 2023.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen fem utvecklingsområden som angetts i beslut den 21 april 2023, dnr SI-2022:6164.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Kunskapsskolan i Ystad senast den 23 oktober 2023 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Kunskapsskolan i Sverige AB har inkommit med en sådan redovisning den 23 oktober 2023.

Beslut efter uppföljning:

Skolinspektionen bedömer vidtagna åtgärder på följande sätt:

Rektor skapar förutsättningar för att hinder i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter ska identifieras och undanröjas .

- Rektorn behöver utveckla de arbetsprocesser som syftar till att identifiera och åtgärda hinder för en tillgänglig lärmiljö på ett sådant sätt att arbetet omfattar såväl individ- som grupp- och organisationsnivå, utifrån ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

- Rektorn behöver, med utgångspunkt i en behovsanalys, se till att all personal får möjlighet att stärka sin förståelse och kompetens avseende de hinder som kan uppstå i mötet med lärmiljön för elever med neuropsykiatriska svårigheter samt hur sådana hinder kan förebyggas och åtgärdas i undervisningen.

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

Undervisningen präglas av tillgänglighet, så att de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter motverkas.

- Lärare behöver i samverkan med elevhälsan utveckla en övergripande struktur och tydlighet i undervisningen, utifrån kunskaper om sådana behov som kan relateras till neuropsykiatriska svårigheter.

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

- Lärare behöver stärka arbetet med att skapa en socialt tillgänglig lärmiljö genom att säkerställa att alla elever får möjlighet att lära i samspel med andra utifrån uppgifter och arbetsformer som är väl anpassade och styrs av lärare.

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

- Lärare behöver utveckla undervisningen på ett sådant sätt att den fysiska lärmiljön tas i beaktande vid planering och genomförande, vilket innefattar att sådana anpassningar som lärare kan genomföra i den fysiska lärmiljön också görs i samråd med rektorn och personal i elevhälsan, utifrån ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

Skolinspektionen avslutar därmed granskningen.

Bakgrund

Rektor skapar förutsättningar för att hinder i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter ska identifieras och undanröjas.

Bedömningen var att ett utvecklingsområde behövde inledas inom följande:

- Rektorn behöver utveckla de arbetsprocesser som syftar till att identifiera och åtgärda hinder för en tillgänglig lärmiljö på ett sådant sätt att arbetet omfattar såväl individ- som grupp- och organisationsnivå, utifrån ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

Av huvudmannens redovisning framgår bland annat att elevhälsan har förtydligat rutinen för kartläggning av fysiska och sociala hinder på individ- grupp- och organisationsnivå. I rutinen ingår bland annat analyser av innehåll i elevenkäter och olika elevforum. Analyserna sammanställs för vidare hantering av elevhälsan. Härtill har elevhälsoteamets rutin för kartläggning av pedagogiska hinder på individ- grupp- och organisationsnivå förtydligats. Med anledning av de vidtagna åtgärderna har skolans ledning och elevhälsoteamet identifierat hinder kring tillgänglig lärmiljö för elever med neuropsykiatriska svårigheter ur pedagogiskt, fysiskt och socialt perspektiv. Elevhälsoteamet har fått möjlighet att systematiskt synliggöra hinder och gruppera åtgärder inom de olika nivåerna. Elevhälsoteamet har genom rutinen för kartläggningar fått verktyg och en systematik som främjar att hinder identifieras och undanröjs, med fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

- Rektorn behöver, med utgångspunkt i en behovsanalys, se till att all personal får möjlighet att stärka sin förståelse och kompetens avseende de hinder som kan uppstå i mötet med lärmiljön för elever med neuropsykiatriska svårigheter samt hur sådana hinder kan förebyggas och åtgärdas i undervisningen.

Av huvudmannens redovisning framgår bland annat att samtliga medarbetare har gått igenom de moment i SPSM:s studiepaket för grundskolan som behandlar neuropsykiatriska svårigheter och vilka konsekvenser dessa kan få, under ledning av skolans specialpedagoger. Utbildningen varierades med föreläsningar, filmer och diskussioner i olika konstellationer, såsom i arbetslag och ämneslag. Insatsen kommer att följas upp och utvärderas under kommande höstlov, men även under vårterminen 2024. Med anledning av insatsen har medarbetarnas kunskap om neuropsykiatriska svårigheter ökat och förståelsen för vilka hinder som kan finnas har fördjupats. Även lärarnas förståelse för behovet av att ha gemensamma lektionsstrukturer har ökat, vilket underlättar för elever med neuropsykiatriska svårigheter.

Undervisningen präglas av tillgänglighet, så att de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter motverkas.

Bedömningen var att ett utvecklingsområde behövde inledas inom följande:

- Lärare behöver i samverkan med elevhälsan utveckla en övergripande struktur och tydlighet i undervisningen, utifrån kunskaper om sådana behov som kan relateras till neuropsykiatriska svårigheter.

Av huvudmannens redovisning framgår bland annat att lärarna under gemensamma konferenser har arbetat med de moment i SPSM:s studiepaket NPF grundskola som handlar om pedagogiska strategier, såsom momenten tydliggörande pedagogik och tillgängliga lärmiljöer i grundskolan. Lärarna har även gemensamt arbetat fram en övergripande struktur för samtliga lektioner med tydlig start och avslut som ska implementeras efter höstlovet. Vidare arbetar samtliga ämneslag med att sammanföra skolans digitala planeringar, arbetsuppgifter och instruktioner på ett och samma ställe i Kunskapsskolans digitala portal. Under höstlovet påbörjar specialpedagogerna och förstelärarna ett fördjupat arbete kring övergripande pedagogiska anpassningar, såsom varierande och tydliga uppgifter och instruktioner. Arbetet ska utvärderas i januari. Lärarna kommer även framöver att arbeta vidare med litteratur och uppgifter kopplade till lektionsstruktur och samarbetsformer under ledning av förestelärare och specialpedagoger. Kvaliteten i undervisningen har utvecklats genom att lärarna har fått en större förståelse för på vilket sätt gemensamma lektionsstrukturer främjar lärmiljön för elever med neuropsykiatriska svårigheter.

Bedömningen var att ett utvecklingsområde behövde inledas inom följande:

- Lärare behöver stärka arbetet med att skapa en socialt tillgänglig lärmiljö genom att säkerställa att alla elever får möjlighet att lära i samspel med andra utifrån uppgifter och arbetsformer som är väl anpassade och styrs av lärare.

Av huvudmannens redovisning framgår bland annat att lärarna nu ansvarar för alla gruppindelningar och eleverna har fasta platser på lektionspass. Därutöver har skolans olika elevforum tillsammans med ansvariga lärare tagit fram ett projekt, benämnt VÅGA, som syftar till att stärka elevernas sociala samspel både i undervisningen och under hela skoldagen. Projektet bedrivs månadsvis på klassnivå. Temat, som i oktober är VÅGA TALA, syftar till att få förståelse och visa hänsyn till andra både under lektioner och vid annan tid. Månadens tema behandlas även på de personliga handledningssamtal som varje elev har varje vecka genom personliga mål för hur de vill arbeta med sin egen sociala lärmiljö. Projektet har nyligen startat och kommer att utvärderas i december.

Bedömningen var att ett utvecklingsområde behövde inledas inom följande:

- Lärare behöver utveckla undervisningen på ett sådant sätt att den fysiska lärmiljön tas i beaktande vid planering och genomförande, vilket innefattar att sådana anpassningar som lärare kan genomföra i den fysiska lärmiljön också görs i samråd med rektorn och personal i elevhälsan, utifrån ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

Av huvudmannens redovisning framgår bland annat att möbleringen i samtliga utrymmen i skolan har anpassats för att underlätta olika undervisningsmetoder och rörelse i rummet. Möbleringen gör att eleverna sitter mer utspridda än tidigare och på så sätt stör de inte varandra. Därutöver har klassrummen fått insynsskydd och eleverna har fasta platser. Några platser i varje klassrum är reserverade för elever som exempelvis önskar sitta med ryggen mot en vägg eller där det är insynsskyddat. Skolan har också köpt in bordsskärmar och hörselkåpor som eleverna kan använda sig av vid behov. Åtgärderna har slagit mycket väl ut och den fysiska lärmiljön har förbättrats för elever med neuropsykiatriska svårigheter. Fler elever har närvarat i undervisning och elever med problematisk skolfrånvaro har ökad närvaro. Några elever som tidigare haft svårt att vara i större sammanhang har numer full närvaro.

På Skolinspektionens vägnar

2023-10-30

X Kristina Svensson

X Katrin Söderlind

Utredare

Signerat av: Kristina Svensson

Beslutsfattare

Signerat av: Katrin Söderlind

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: [Skolinspektionens hemsida: Skolinspektionens hemsida: Skolinspektionen.se](https://skolinspektionen.se/arbete-för-en-inkluderande-utbildning-fokus-på-tillgänglighet-i-lärmiljön-kopplat-till-neuropsykiatriska-svårigheter)

Bilaga 2: Författningsstöd

Utbildningen inom skolväsendet syftar enligt **skollagen** (2010:800) till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (1 kap. 4 § skollagen).

Enligt **förarbetena** bör Sveriges internationella förpliktelser när det gäller de mänskliga rättigheterna vara vägledande för och genomsyra hela skolväsendet (prop. 2009/10:165 s 221). Sådana förpliktelser finns bl.a. i **Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter** (barnkonventionen), som gjorts till svensk lag genom lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Enligt barnkonventionen har alla barn rätt till utbildning (artikel 28). Rättigheterna enligt barnkonventionen ska tillförsäkras varje barn, utan åtskillnad av något slag och oavsett exempelvis barnets kön eller funktionsnedsättning (artikel 2).

Sverige har även ratificerat **Förenta Nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning** (SÖ 2008:26). Enligt konventionen ska konventionsstaterna säkerställa bl.a. att personer med funktionsnedsättning, på lika villkor som andra, får tillgång till en inkluderande och kostnadsfri grundutbildning av kvalitet. Skälig anpassning ska erbjudas utifrån personliga behov och personer med funktionsnedsättning ska ges nödvändigt stöd inom det allmänna utbildningssystemet. Ändamålsenliga individanpassade stödåtgärder ska erbjudas i miljöer som erbjuder största möjliga kunskapsrelaterade och sociala utveckling som är förenlig med målet fullständig inkludering (artikel 24). I **den allmänna kommentaren** till artikel 24 anges bl.a. att inkluderande utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet för alla elever. Inkluderande utbildning är resultatet av en pågående process där aktörerna åtagit sig att arbeta proaktivt med att undanröja hinder som motverkar rätten till utbildning. Inkluderande utbildning förutsätter vidare förändringar i kultur, politik och praktik som tillgodoser möjligheten för ordinarie skolor att på ett effektivt sätt inkludera alla studerande (Allmän kommentar nr 4 om rätten till inkluderande utbildning, punkt 10).

Bestämmelser som har till ändamål att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningsområdet oavsett bland annat funktionsnedsättning finns i **diskrimineringslagen** (1 kap. 8 § andra stycket skollagen). Med diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) avses, utöver bl.a. direkt och indirekt diskriminering, även bristande tillgänglighet – det vill säga att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att skäliga åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan funktionsnedsättning (1 kap. 4 § diskrimineringslagen). Den som

bedriver utbildning ska också bedriva ett förebyggande och främjande arbete och verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett exempelvis kön eller funktionsnedsättning (3 kap. 1-3 och 16-17 §§ diskrimineringslagen).

Tillgänglighet i lärmiljö och undervisning

Utbildningen i grundskolan syftar till att ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning. Utbildningen ska vidare främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet (10 kap. 2 § skollagen). I bestämmelsens **förarbeten** konstateras bl.a. att elever är olika och har olika behov men alla har rätt till en likvärdig grundskoleutbildning. Skolgången ska därför anpassas efter varje elevs förutsättningar och behov. Anpassningen får dock inte göras på ett sådant sätt att den kan leda till att elevernas möjligheter att knyta allsidiga kontakter inskränks. Inte heller får elevernas grundläggande rätt att tillhöra en fast grupp, en social gemenskap, inskränkas annat än om mycket starka skäl motiverar detta (prop. 2009/10:165 s 367).

Enligt **skollagen** ska rektorn leda och samordna det pedagogiska arbetet vid skolenheten, verka för att utbildningen utvecklas och ansvara för att fördela resurser efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 9-10 §§ skollagen). Rektorn ansvarar också för att ett kvalitetsarbete bedrivs vid skolenheten samt att detta genomförs under medverkan av personal och elever (4 kap. 4 § skollagen). Enligt **läroplanen** har rektorn ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv, att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen samt att skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen (Lgr 22 2.8 Rektors ansvar).

Av **skollagen** följer att de elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser (3 kap. 2 § skollagen). Med funktionsnedsättning avses, enligt **förarbeten**, inte bara fysiska funktionshinder som syn- och hörselnedsättningar, utan också exempelvis nedsättningar inom ramen för autismspektrat, ADHD och dyslexi. Den som har en funktionsnedsättning som medför svårigheter att nå kunskapskraven ska inte bara ges tillräckligt stöd för att nå den lägsta godtagbara kunskapsnivån (prop. 2013/14:148 s. 55).

En elev i grundskolan ska enligt **skollagen** ges extra anpassningar om det befaras att eleven inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Särskilt stöd i grundskolan ska ges elever på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 5 och 7-10 §§ skollagen). Enligt **skolförordningen** ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen (5 kap. 2 § skolförordningen).

I **läroplanen** förtydligas att en likvärdig utbildning inte innebär att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov och skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla (Lgr 22, 1 En likvärdig utbildning). Alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd samt samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska bl.a. ta hänsyn till varje enskild individs behov och förutsättningar samt handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter.

Enligt **skollagen** ska det finnas elevhälsa, som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser och som främst verkar förebyggande och hälsofrämjande samt stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål (2 kap. 25 § skollagen). Enligt **läroplanen** har rektorn ett särskilt ansvar bl.a. för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver (Lgr 22 2.8 Rektors ansvar).

Enligt **skollagen** ska det för utbildningen finnas de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (2 kap. 35 § skollagen). Alla elever ska vidare tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero (5 kap. 3 § skollagen).